

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMAR
I. Foti, Gabriella I. Anastasiu-Vuculescu, Const. A. I. Ghica, C. Petrovici,
D. Iov, Ioan Vasiliad, I. C. Băicoianu, etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20

ATAC NOCTURN CONTRA UNUI AUTOMOBIL MILITAR ENGLEZ

NAPOLEONUL DE AUR

de François Coppée

Când Lucian de Hem văzu ultimul bilet de o sută de franci tras cu lăcomie de către bancher, și când se scula dela „masa floetei” unde pierduse ultimele rămășițe ale micii sale averi, strânse pentru această luptă hotărâtoare, îi veni amețeli și crezu că va cădea.

Cu capul văjind, cu picioarele tremurând, merse de se aruncă pe banca de piele, care înconjură sala de joc. Câteva minute privi vag tripoul ascuns în care își risipise cei mai frumoși ani ai tinereții, recunoscă capetele amefite ale jucătorilor — bine luminate de cele trei lămpi, ascultă șgomotul năbușit al auru-lui pe postavul mesei, apoi se gândi că era pierdut, și-și aminti că avea într'un sertar, pistoalele cu cari tatăl său, generalul de Hem — pe atunci simplu căpitan — se slujise atât de bine la atacul dela Zaatcha: apoi, sfârșit de oboseală, adormi adânc.

Când se deșteptă, cu gura cleioasă, constată dintr'o privire aruncată spre pendulă, că dormise de-abia o jumătate de ceas, și simți o neapărată nevoie de a respira aerul nopții. Minotarul arăta pe cadran miezul nopții fără un sfert. Ridicându-se și întinzându-și brațele, Lucian își aduse aminte că era ajunul Crăciunului, și, răscolindu-și memoria, se văzu copil mic, punându-și ghețele pe sobă, înainte de culcare.

În această clipă, bătrânul Dronski — un nelipsit al tripoului, polonezul clasic, purtând o manta uzată, hipodobită cu suțășuri, — se apropie de Lucian și bălbăi câteva cuvinte în barba-i cenușie.

— Împrumutai-mi cinci franci, domnule. De două zile de când n'am părăsit clubul, două zile de când „săptesprezece” nu mi-a eșit... Rădeți de mine, dacă voți, dar pun capul că imediat ce-o bătea miezul nopții ese „săptesprezece”.

Lucian de Hem dete din umeri; nu avea în buzunar nici măcar cu ce achita sama pe care obișnuia acestui loc o numeau „dajdia Polonezului”. Trece la anticameră, își luă pălăria și mergea cu înțeleaia oamenilor apucați de friguri.

În timp de patru ore, cât stătuse Lucian închis în tripou, zăpada căzuse în abundență și strada — o stradă din centrul Parisului, străntă și cu case înalte — era albă peste tot. Pe cerul de un albastru închis, scânteiau stelele.

Jucătorul ruinat, tremura sub blănurile sale, mări pasul, înfiri-pând în minte gânduri de disperare și gândindu-se mai mult de cât oricând, la cutia cu pistoale care-l așteptau în sertarul dulapului; dar, abia făcuse câțiva pași, și se opri deodată în fața unei priveliști înfrigorătoare.

Pe o bancă de piatră, așezată, după obiceiurile de altădată, lângă poarta monumentală a unui hotel, era trântită în zăpadă o fetiță de 6—7 ani, îmbrăcată sărăcăcios cu o rochie ruptă, de culcare neagră. Adormise acolo,

cu tot frigul îngrozitor, încremenită de oboseală, și slăbiciune, iar căpșorul și umărul păreau o ancoră sucită într'un unghi al peretelui, și se odihnea pe piatra înghețată. Unul din pantofii cu care era încălțată copila, se desprinsese de piciorul care-i atârna în jos și căzuse în fața ei.

Cu o mișcare masinală, Lucian de Hem își duse mâna la haină; dar își aduse aminte că, cu un minut înainte, nu găsise în buzunar nici măcar o piesă de un franc cu care să cinstească pe servitorul clubului...

Cu toate acestea, împins de un instinctiv sentiment de milă se apropie de fetiță, — și poate voia s'o ducă în brațe la el acasă, să-i dea un adăpost pentru noapte — când zări ceva lucind în pantoful din zăpadă.

Se aplecă. Era un napoleon de aur!

O persoană miloasă — probabil o femeie — trecuse pe acolo și văzând, în această noapte de Crăciun, încălțăminte de copilă ce dormea, și aducându-și aminte de mișcătoarea legendă, lăsase să cadă, cu o mișcare ascunsă, o pomană măreață, ca fetița să creadă încă în darurile făcute de copilul Isus și să aibă cu toată nenorocirea ei, puțină încredere și speranță în bunătatea Providenței.

Un napoleon! Aceasta însemna mai multe zile de odihnă și de bogăție pentru mica cerșetoare, și Lucian era gata s'o scoale ca să-i spună, când auzi lângă el, ca într'o halucinație, un glas — glasul Polonezului cu accentul său tărăgănat care murmură încet:

— Iată două zile de când „săptesprezece” n'a eșit...

Dar pui capul că îndată ce-o bătea miezul nopții, va eși...

Atunci, acestui tânăr de 23 de ani, car edescindea dintr'o familie de oameni cuștii, care purta un nume nobil de militar, și care nu-și pătasese niciodată onoarea, îi trecu prin minte un gând îngrozitor; fu cuprins de o dorință nebună, isterică, monstruoasă.

Dintr'o privire se așază că era singur în strada pustie și se aplecându-se pe genunchi, luase mâna-i tremurătoare și fură napoleonul de aur din pantoful căzut. Apoi, luând din toate puterile, se întoarce la casa de joc, urcă scara din câteva sărituri, dăde înlături, dintr'o lovitură ușă săle blestemată, pătrunse înăuntru chiar în clipa când pendula bătea prima lovitură a miezului nopții, puse piesa de aur pe postavul verde și strigă:

— Totul pe „săptesprezece”!

Și „săptesprezece” eși.

Lucian puse cei 36 de napoleoni pe roșu.

Și roșul câștigă. Lasă pe aceeași culoare cei 72 de napoleoni.

Roșul eși din nou. Făcu acelaș lucru de două, de trei ori, și avu acelaș noroc. Avea acum în fața sa un teanc de bancnote și de napoleoni, și începu să acopere covorul verde, cu monede.

„Duzina”, „coloana”, „numărul”, toate combinațiile îi reușeau. Avea un noroc ne mai auzit, supranatural.

S'ar putea spune că bila de fildeş, în timp ce se învârtia în deserviturile ruletei, era magnetizată, fascinată de privirea acestui jucător și se supunea.

Lucian câștigase în zece „lovituri”, cele câteva mii de franci — ultimele resurse — pe care le pierduse la începutul jocului. Acum, pontând câte două sau trei sute de napoleoni odată, și ajutat de norocu-i fantastic, recăștigă capitalul hereditar pe care-l pierduse în câți-va ani, reconstituindu-și întreaga avere. În iuțea cu care se așezase la joc, nu-și lepădase paltonul blănit; își umpluse buzunarele cu teancuri de bancnote și cu fișuri de napoleoni; neștiind unde să-și mai grămădească câștigul, îndesă cu monede și hârtii buzunarele pantalonilor, tabacherea, batista, însăfășit tot ce-i putea servi de loc de pus monede.

Și juca, și câștiga intruna, ca un besmetic, ca un beat, și arunca napoleonii cu pumnii pe masă, cu siguranță și cu dispreț!

Dar, parcă îi dădu prin inimă un fier înroșit și nu se mai gândea acum decât la mica cerșetoare, adormită în zăpadă — la copila pe care o furase.

— E tot în acelaș loc, își zicea el! De sigur, trebuie să fie tot acolo... Numai decât... da, când va bate un... jur! voi eși de aici, o voi lua adormită, o voi duce la mine și o voi culca în patul meu... O voi crește, o voi înzestra, o voi iubi ca pe fata mea și o voi îngriji totdeauna, totdeauna!

Dar pendula bătu unu, unu și un sfert, unu jumătate, unu și trei sferturi, și Lucian tot mai ședea la masa infernală.

În sfârșit, cu un minut, înainte de a bate ora două, capul partidei se ridică deodată și spuse tare:

— Banca a terminat, domnilor... Desul pentru azi!

Dintr'o săritură, Lucian fu în picioare. Privind cu dispreț pe jucătorii care îl înconjurau și cari se uitau la el cu o învidioasă admirație, plecă repede, sărind câte trei trepte odată și ațergă la banca de piatră.

Din depărtare, la lumina unui felinar, zări pe fetiță.

— Dumnezeu fie laudat! strigă el. E tot acolo.

Se apropie de ea și-i luă mâna. — Ce frig îți este! Sărmană micuță!

O luă în brațe, o ridică ca să plece cu ea.

Capul copilei căzu pe spate, fără ca ea să se deștepte:

— Ce adânc dormi la această vârstă!

O strânse la piept ca să o încălzească și coprins de o vagă neliniște voia să o scoale din somnul greu și începu s'o sărute pe ochi — cum făcea odinioară celei mai dragi metrese.

Dar atunci observă cu spaimă că pleoapele copilei erau întredeschise și lăsau să se vadă ochiul stins, nemîșcat.

Trecându-i prin minte o spaimântătoare bănuială, Lucian se apropie gura sa de a fetiței; nu eși nici o suflare.

În timp ce Lucian câștiga o întreagă avere cu napoleonii micii cerșetoare, ea — ră adăpost murise de frig!

Înăbușit parcă, de o îngrozitoare neliniște sufletească, Lucian voi să scoată un strigăt... și, în sfârșirea făcută, se deșteaptă din visul urât pe banca din club, unde adormise cu puțin înainte de miezul nopții, și unde servitorul clubului, plecând pela cinci de dimineață, îl lăsase linistit.

O brunoasă aurora de Decembrie îngălbenea geamurile înghețate. Lucian eși, își amăneta ceasul, făcu o baie, mâncă, și se duse la biroul de recrutare unde semnă un angajament de voluntar în regimentul 1 de vânători, în Africa...

Astăzi, Lucian de Hem este locotenent; are pentru trai solda și se mulțumește, fiind un ofițer foarte ordonat și care n'a mai atins niciodată vre-o carte de joc. Se pare chiar că face și economii, căci zilele trecute, în Alger, unul din camarazii săi care-l urma la câți-va pași, pe o stradă muntoasă din Kasba, îl văzu dând de milă, unei mici spaniole adormită sub o poartă; el avu indiscreția de a vedea cât dase Lucian sărmanei fetițe. Curiosul fu foarte mirat de generozitatea locotenentului.

Lucian de Hem pusese în mână fetiței un napoleon de aur.

Trad. de C. C. Petrovici

DIN SAT

*Satul trist ca mănăstirea
Pare mort cum e Sahara;
Și bolnavă, toată firea
Plânge, când se lasă seara.*

*Drumuri stercă de glas de lume;
Nema 'a cărciuma reză gloate;
Sezăturile de glume
Atu murit aproape toate.*

*La mos Stoică, la căldură,
Sau strâns fatole la clac,
Ponestind cea din gură
Doar ca vremea să le treacă.*

*Dim pădure, dela vălce,
Vine agoniul de lăpșare
Și din somn, căle er un căme
Lătră frunza care moare.*

*Satul trist, lumea-i surdită,
Dim aber plânge vîșolul;
Vreme-i aspră, mîșpezită,
Iar la noi bate rezbetul!*

Gruia I. G. G. Băicimă

INDOIALA

*Ascultă, iubito, ascultă
Cum glasuri în noapte boresc,
Cum picurii ploii se ngână
În plînsul și 'n geamuri lovesc.*

*Ascultă, ce noapte cumpănită,
Ce strănut concert de-aurări,
De par'că toți morții din groapă
S'au strâns și se 'ntrec în afări.*

*Gîndirile negre s'adună
Și în minte-mi greoaie se string,
Mi-e frică, iubito, mi-e frică
De tine și încep ca să plîng!*

Galati. Ioan Vasiliad

Suveranii Italiei

PORTRETE LITERARE

EUGEN LOVINESCU

de I. FOTI

D-I Lovinescu e un critic la modă. În primul rând se declară discipol al d-lui Faguet, pe care îl numește *il mio maestro e duca*, imitând pe Dante — adică este un impresionist și dând înțelesul cel mai larg acestui cuvânt — îl prenumăram printre impresionisti și pe Sainte-Beuve. Din acest punct de vedere se găsește în tovarășie bună. Imitând pe mării săi predecesori, d-I Lovinescu a scris și literatură pură. Însă publicul nu s'a interesat de această latură a activității sale — criticul a covârșit totul — așa că și noi, fără să-i deprecieri romanele și piesele d-sale de teatru, le vom lăsa uitării.

Vom analiza numai opera criticului. Și să nu credeți că nu ne-am încercat umeri cu o sarcină din cele mai grele... D-I Lovinescu a scris enorm și scrie mereu. Plănuște să dea bieteii noastre literaturi cel puțin douăzeci volume de critică. Poate și mai mult: poate patruzeci, poate o sută. Cine poate ști ce torc. Parcele în întinerie? Misteriile viitorului sunt nepătrunse...

D-I Lovinescu, vorbind de Caragiiale, scrie ca un poet:

„Moartea lui Caragiiale pe un apus de soare, grăbit, neașteptat. Nu un apus de soare în largul mării, o strângere înceată în sălașul umed al apei, o scăpărare prelungă spre orizontul îndepărtat, în jocuri de lumină, în mijlocul norilor însângerați și al valurilor purpurii, ci un apus nebănuit, tragic în pripirea lui, în dosul unui șirag de munți întunecoși. În clipa când se strînge, el părea pregătit la o lumină nouă”

Cațavencu al lui Caragiiale n'ar fi scris despre creatorul său cu mai multă vervă și entuziasm.

Pe d-I Maiorescu ni-l descrie: „el pare ca o stâncă”; pe urmă scrie: „în istoria culturii românești nu-i o altă figură cu o personalitate atât de energic rotunjită sub o formă neschimbabilă. Ceva de piatră, granatic (sic)”. Nu e vorba că prin granatic nu

înțelegem ceva rotunjit, dar trecem mai departe.

Și nu mai conțenește în epitele ornante.

D-lui Macedonski, criticul nostru nu vrea să-i dea importanță, repetând cuvintele poetului, că d-I Macedonski nu merită: *Ni cet excès d'honneur, ni cette indignité.*

Dar să ne oprim aici cu citațiile

II

D-I Lovinescu n'are nici un criteriu de estetică pentru judecarea autorilor ce-și propune să-i analizeze. Când afirmă, sau când neagă ceva, pornește dintr'un spirit de ciudă pe cei ce-au scris cum au scris. Caută la Caragiiale defecte, pe care nu le are și-i cere d-lui Maiorescu să facă impresia unui literar, iar pe d-I Macedonski îl desființează pur și simplu.

Ne vom ocupa, în critica noastră, numai de acești trei scriitori — cei mai însemnați. Din această analiză scurtă cititorul va deduce meritul criticii d-lui Lovinescu și valoarea ei intrinsecă.

„Caragiiale n'a fost lipsit numai de idealism și de generozitate, dar și de poezie. Eroii săi n'au nici cea mai mică umbră de farmec, nici o eroină nu aduce cu ea o nelămurită mireasmă de feminitate, o notă de duioșie: pretulindeni dragostea văzută prin prisma mahalalei”.

Iată ce efect îi face limba lui Caragiiale d-lui Lovinescu:

„O frază scurtă, ușoară, ce troznește din toate încheieturile, fără contur și fără moliciune voluptuoasă (ce-o fi și asta? N. R); o limbă orășenească, împetritată cu cuvinte nearmonice, streine și supărătoare”.

Mai departe criticul revine la mai bune sentimente, dar tot nu se lasă. Îl gratifică pe Caragiiale cu titlul de talentat — dar fără durabilitate — făcând critica întocmai ca celebrul Farfuridi.

D-I Lovinescu — îl rog să nu

se supere!... nu l'a priceput pe marele nostru satiric — după cum n'a pătruns nimic din puternica personalitate a d-lui Maiorescu, după cum n'a simțit nimic din farmecul minunatelor Nopti de Decembrie și de Mai, mai ales ale d-lui Macedonski.

Și fiindcă afirm un lucru așa de grav pentru întreaga operă critică a d-lui Lovinescu, operă superficială și lipsită de consistență, pretențioasă și ridicolă, confuză și vulgară, operă scrisă într'un stil de revoltătoare banalitate, punând atâtea acuzații pe seama d-sale, trebuie să mă explic — nu pentru d-I Lovinescu, ale cărui lucrări n'ar merita o discuție serioasă — ci pentru cititorii mei.

Anii tinereții lui Caragiiale s'au scurs în dureri și în suferințe. A băut până în fund paharul amar al nedreptăților vieții și ale oamenilor.

A fost un nedreptățit. Alt temperament mai slab, mai pornit spre misticism și spre problemele existenței ar fi făcut ca Eminescu; dar Caragiiale era voinic, îndesat, un temperament vesel și robust: energica exuberanță a vieții din el caută s'o cheltuiască în afară. Era laconic de viață, de realitate, de plăcerile ei și de deziluziile ei. Privirea lui sigură cuprindea, reținea, gusta cu poftă amănuntele existenței. S'a revoltat și el la început, dar tot analizând spectacolul ce l se desfășura în față, s'a potolit. Ceva mai mult. A prins gust și plăcere ca să mai diseze pe contemporanii lui, să le prindă trăsăturile caracteristice, să-l iubească — prin simpatia artei — așa cum sunt și pe urma să ni-i descrie.

Cu câtă pasiune, cu câtă observație neobosită nu și-a adunat, nu și-a rețușat și nu și-a întregit galeria lui de tipuri... Eram pe atunci într'o epocă tranzitorie, în vremea tinereții lui Caragiiale. Toate formele constituționale ale apusului introduse la noi au primit o interpretare așa de hazlie, așa de grațioasă și așa de caragiilousă încât întreaga noastră manifestare culturală și politică — în generalitatea ei — îi făcea impresia unui spectacol burlesc.

Eroii lui Omer trecuți prin prizma lui Offenbach în *la belle Hélène*.

Când se joacă înaintea ta o astfel de comedie, când noțiunea de patrie și de libertate, de egalitate și de frățietate — toate ideile mari și generoase ale vremii noastre — carăți farmecul neîntrecut al expresiunilor tipice pe care le pronunță Farfuride și Cațavencu, Dandanache și Trahanache, Pristanda și Cetateanul turmentat, mai ai vreme să te ocupi într'o societate ca asta și de idile sau drame serioase — așa cum vrea d-I Lovinescu?

Aspectul vieții ne amuză sau ne întristează. Visatorii, de obicei, prin felul lor de a fi și prin spiritul lor contemplativ, se depărtează de realitate. Se închid în ei, în turnul de fildeș romantic, își contemplează visurile proprii, proiectându-le pe pânza realului ca niște demonstratori fantastici, care s'ar servi ca aparat de proiectie de fantazia lor gigantică, care colindă lumea în lung și în larg.

Aceștia devin lirici, plâng slăbiciunile omenirii, dezastrele iubirii, ale devotamentului, etc.

Nu tot așa fac și satiricii, spirite mai sănătoase și mai armonizate. E lucru cert că tot observând pe oameni, tot scrutându-i în mișcare, analizându-le faptele ajungi să te convingi de neturbată vanitate a tuturor acțiunilor lor, de imensa doză de prostie ce intră în aluatul de formație a mai întregii omeniri, și în loc să plângi — lumea noastră — râzi cu ea, te distrezi cu ea, o sorbi cu ochii în mișcările ei, în atitudinile ei și o iubești, și-ai vrea să ne-o redai spre marea ta satisfacție în toată goliciunea stupidității și a zădărniceii sale. Iar dacă ești un spirit superior, dotat de natură, cum era Caragiiale, de facultatea de a-ți exprima și materializa în simboale impresiile tale, atunci nu mai stai pe gânduri.

Eminescu a văzut aceleași tipuri ca și Caragiiale, dar trubadurul iubirii profunde și al naturii s'a revoltat de acest spectacol, a bletsemat, a făcut imprecautiuni fulgerătoare împotriva lor. El era un învins, din fire și prin temperament.

Caragiiale, dimpotrivă, s'a răzbunat satirizându-și mediul. Și unul și celălalt au suferit dela aceeași oameni, dar modalitate de exprimare a sentimentelor lor a fost deosebită.

Caragiiale a prins ridicolul situației și al atitudinilor. Un spirit drăcos izvoara din privirile lui, din gesturile lui. Puterea de expansiune a naturii sale puternice se mărise în glume, avea nevoie de acțiune, nu putea să se stăpânească, să se închidă în el și să tacă sau să blesteme. A făcut ca și elevul, care nemulțumit de profesorul său, s'a dus în dosul curții de recreație și pe zidul alb i-a făcut nasul.

Din toată figura lui, din toate mișcările lui n'a desenat decât acest nas expresiv, mare, roșu, și toți colegii elevului l'au recunoscut i-au amuzat, au răs pe înmădate în clasă, în hohote, pe străzi și acasă de caricatura din dosul curții liceului.

Caragiiale a făcut ca și caricaturistul. A prins trăsătura priu-

cipală a personajilor sale și ne-a redat-o. Desenul lui trebuie să fie sobru și simplu, nici un adaos de prisos care ar strica efectul creației artistice. Va fi e-
liptic, confuz, impecabil în mor-
gă, naiv, șiret ca și tipurile sale
nemuritoare. Din fiecare colț de
stradă, la fiecare întrunire publi-
că ne răsare figura cunos-
cută a lui Farfuride neitrecutul,
morga lui Trahanache impertur-
babilul, surâsul protector și beat
al lui Dandanache, în cele câte-
va cuvinte pe cari le pronunță.

Trăsătura principală e așa de
bine prinsă, așa de mărită, așa de
verosimilă în comicul ei încât e
destul să pronunțe un singur cu-
vânt ca pe dată să-l recunoști,
să-l caracterizezi și să-l numești
pe tip. În această primă linie
caracterizată stă eternul operei
lui Caragiale.

D-l Lovinescu îi caută ca pre-
decesor pe Alexandri, citând far-
sele acestui din urmă. Dar Ale-
xandri n'are desen, n'are caracte-
rizară, comicul la el reese din
situațiuni ca la pozne, ma imult
decât din tipurile create. Aici e
deosebirea capitală între opera
de artă și opera diletantului.

La artist creațiunea e calculată,
cu toate că fondul sentimental
nu e deosebit de al diletantului.
Artistul vrea, toarnă în
bronz sau în simboale opera ză-
mislită, de îndată ce i-a găsit ex-
presia culminantă, pe când dile-
tantul dibue, caută prin situați-
uni externe să salveze goliciunea
fondului, prin retorică să acope-
re sărăcia expresiei.

III

Această deosebire n'o face d-l
Lovinescu, nici nu-l interesează.
Cere lui Caragiale situațiuni du-
toase și romantice.

Dar un spirit satiric nici nu
s'ar putea defini astfel, dacă ar
face ideile serioase, cu versuri
alexandriene, din amorul Zitei cu
Rică.

Vrea descrieri după natură.

Nu cunosc o bucată mai so-
bră, mai frumoasă, mai clasică
în literatura noastră, un tablou
mai simțit și mai puternic al ier-
nii ca rătăcirea aceea printr-o
noapte furtunoasă spre hanul lui
Mânjoală! Ce turburătoare fe-
mee e și coana Marghioala. „Ce
pat... ce perdeluțe... ce pereți... ce
tavan!... toate albe ca laptele. Și
abajurul și toate cele lucrate cu
iglița în fel de fel de fețe... și cald
ca sub aripă de cloșcă... și un mi-
ros de mere și de gutui...”

Iată o descriere a furtunii :

„Viforul creștea, scuturându-
mă de pe șea.

În înalt, nori după nori sbu-
rau opăciți ca de spăima unei pe-
depse de mai sus, unii la vale pe
dedesubt, alții pe deasupra la
deal perdeluind în clipe largi,
când mai gros, când mai subțire,
lumina cstenită a sfertului din
urmă”.

Ce să mai vorbim de minuna-
tele lui povești, cu mult superio-
rare lui Ispirescu, prin claritatea
formei, prin siguranța desenului,
prin precizia și simboalelor și
mai ales prin neitrecutul umor
ce le străbate, le dă viață și far-
mec năsfârșit.

Sânt rare lemelle în opera lui
Caragiale, dar cât de seducătoare
le au tocmăi eternul feminin,

de care ne amintește d. Lovi-
nescu, în toată vraja și splen-
doarea acestui avânt.

Citiți pe *Abu-Hassan, Păcatul*,
la Hanul lui Mânjoală și poveș-
tile sale, ca să vă convingeți
de acest lucru.

Dar stilul lui Caragiale? Nici
unul dintre scriitorii noștri n'are
siguranța cuvântului și darul
compoziției în așa fel dezvoltat
cum îl are Caragiale. E cel mai
clasic dintre scriitorii noștri. Dar
asupra acestui lucru am vorbit
în studiul nostru asupra lui Ca-
ragiale.

Să trecem mai departe.

D-nul Maiorescu spunea de
mult „Forma fără fond, nu numai
că nu aduce nici un folos, dar
este deadreptul stricăcioasă, fi-
indcă nimicește un mijloc puter-
nic de cultură”.

Și prin urmare vom zice : este
mai bine să nu facem o școală
rea, mai bine să nu facem o pi-
nacotecă decât să facem o pina-
cotecă rea.

D-l Lovinescu are aerul că-l
combate pe d-l Maiorescu, susți-
nând o enormitate, căci nimeni
nu și-ar putea închipui ce-o fi aia
formă fără fond, suflet fără corp,
și frunză fără pom sau fără pă-
dure.

D-l Maiorescu a susținut na-
ționalitatea în marginile adevă-
rului și a scris monumente de
proză în limba românească, pe
lângă dări de seamă foarte judi-
cioase asupra scriitorilor noștri.
Discursurile d-sale parlamentare
sunt de-asemena opere de artă,

prin concepția înaltă ce le animă,
prin avântul nobil ce se însu-
mează în ele, prin logica strânsă
care le înălțuește și prin stilul
magistral în care sunt rostite.

D-l Maiorescu a mai făcut
timp de aproape o jumătate de
veac cursuri de logică și de is-
toria filosofiei la universitățile
din Iași și București. Generații
peste generații s'au perindat lu-
minându-se la învățurile susți-
nute cu atâta căldură, cu atâta
artă încântabilă, cu atâta con-
vingere de eminentul magistrul.

Nimeni n'a atins la noi culmile
stilului majestos ca d-l Maiores-
cu ; nimeni nu l-a întrecut în ex-
punerile sale impunătoare.

Toată literatura noastră a-
proape în întreaga ei manifesta-
ție, s'a desvoltat la umbra d-lui
Maiorescu.

Eminescu, Caragiale, Creangă,
Vlahuță și Coșbuc ca și mulți
profesori universitari de azi au
câștigat în contact cu dânsul res-
pectul pentru artă și cele ale spi-
ritului, gustul culturii proprii și
tendința pentru perfecționare din
ce în ce mai înaltă în formă ca
și pentru îmbogățirea fondului...

D-l Vlahuță spunea cândva, în-
torcându-se dela un ceai literar
care avusese loc în casa d-lui
Maiorescu :

„Fiecare cuvânt al lui poți să-l
trimeți la tipar pentru ca nimeni
din câți l'au auzit să nu-l mai
uite”.

A avut în țara noastră ceva din
autoritatea binefăcătoare a ma-
relui Goethe în Germania.

După cum se știe d-l Maiores-
cu este unul din cei mai culti
români din toate timpurile, cul-
tura d-sale este variată și solidă,
disciplinată și puternică. D-l Lo-
vinescu îi spune acestuia : „Cri-
tica este știință, istorie și poe-
zie”. D-l Maiorescu a făcut nu-
mai o critică culturală ce se o-
prește la pragul criticii literare,
fără a-l fi găsit decât rar și întim
plător. Dacă d-l Maiorescu nu
l'a trecut, a pregătit totuși calea
ce duce la dânsul”.

D-l Lovinescu e modest și nu
vrea să spue că d-l Maiorescu
este un simplu precursor al cărui
unic merit stă în faptul că i-a
deschis drumul marelui critic ca-
re este domnia sa.

N'a fost destul că a negat pă-
nă la un punct pe Caragiale și pe
d-l Maiorescu.

D-l Lovinescu, ce e mai grav,
contestă orice merit d-lui Mace-
donski. Adică n'are nici o valoa-
re pentru d. Lovinescu poetul
mărețului poem al *Noapții de De-
cembrie* ; nu-l interesează pe d.
Lovinescu de loc fermecețoarea
Noapte de Mai și n'are nici un
cuvânt de laudă pentru autorul
Stpei și al lui Thalassa !...

Puterea epică a versului d-lui
Macedonski, vigoarea impună-
toare și perversă aproape a scrie-
rilor sale, forma sa impecabilă
și bogăția rimei îl ridică de-asu-
pra tuturor poezilor noștri, ală-
turi de Eminescu și de Coșbuc.
D-sa este singurul poet în litera-
tura noastră care a agitat pro-
bleme intelectuale și a fost un
maitre du métier, maestru al
meșteșugului în versuri, cum ni-
meni altul la noi ; iar *Noaptea
de Decembrie* e cel mai nepierit-
or și mai scump juvaer al lite-
raturii noastre.

Dar despre d-l Macedonski am
mai vorbit și vom reveni cu altă
ocazie.

FLORI DE GHIATĂ

Flori de gheață, flori de gheață
— Visul nopților de iarnă —
Perle ncremenite n'geamul
De cristal ne'ntinat.

Din înfrigate ceasuri
Vă n'trupați, luați viață
Mângâind privirea noastră
Cu surisul vostru mat...

Flori de gheață, flori de gheață
Raza soarelui v'a prins,
Din măestră-va mbinare
Șir de lacrimi s'a prelin.

A murit lumina voastră
Și reflexul de topaz
Și-ati rămas ca plâns năvalnic
Pe un chinuit obraz...

Flori de gheață, flori de gheață
Cu răsfrângerii de argin:
Voi sunteți simbolul victiei
Și-al visărilor ce mint...

Gabriella I. Anastasio-Vuculescu

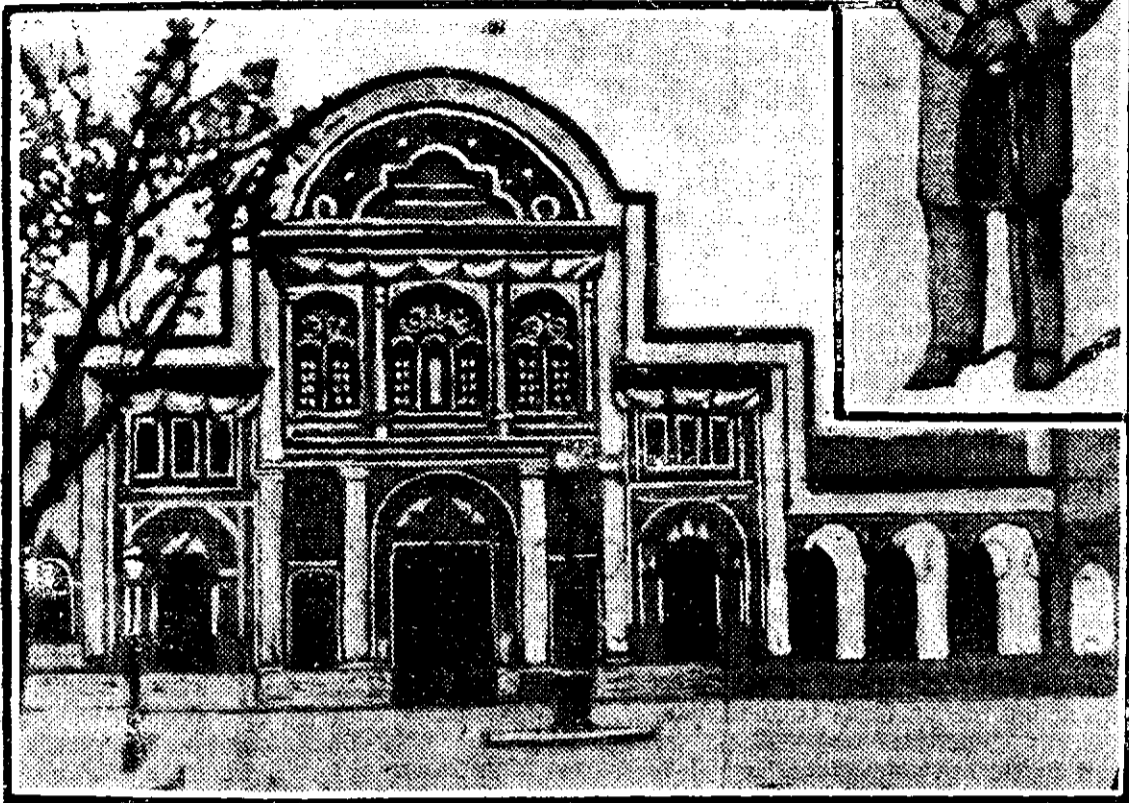

Generalul englez French

Evenimentele din Persia

PALATUL ȘAHULUI DIN TEHERAN

Prietenul casei

— Nivellă de CATULLE MENDES —

Cei doi prieteni de școală, după o trecere îndelungată de ani, se întâlniră într-o seară, într'un salon oare-care, ambii bătrâni și cărunți, unul burlac, cel-lalt în-surat.

D-l de Méroul locuia sease luni la Paris și sease în castelul său dela Tourberille. Căsătorit cu fata unui nobil din împrejurimi, trăise o viață liniștită, viața ieneșă a omului care n'are nimic de făcut. Era o fire blândă, fără să fie o inteligență scăpărătoare, își petrecea vremea să regrete trecutul și să critice moravurile și instituțiile de azi. În fiecare clipă spunea soției lui, care ridica ochii către cer: „Pe ce vremuri trăim azi, Dumnezeule!”

D-na de Méroul semăna de altfel din punct de vedere intelectual, bărbatului ei, de parcă ar fi fost frați. Dânsa știa din tradiție că trebuie să respecte mai întâi pe Popa și-apoi pe Rege.

Și îi iubea și îi respecta din toată inima, fără să-i cunoască, cu o exaltare poetică, cu un devotament nereditat, cu o induioșare nespusă. Era foarte bună și cum nu avea copii era, adesea tristă.

Când d-l de Méroul întâlni într'un salon pe Joseph Mouradour vechiul lui camarad de școală, resimți o bucurie profundă și naivă, căci ambii se iubiseră foarte mult în tinerețea lor.

După exclamațiile de mirare asupra schimbărilor pe care vârsta o adusese trupurilor lor, se informară numai decât de existența lor.

Joseph Mouradour, un meridional, era consilier general în orașul lui. Fiind o fire sinceră, vorbea pe șleau, desvăluindu-și în întregime cugetarea, ignorând

cu desăvârșire arta de a menaja pe cineva. Era republican, unul din acei republicani de treabă, cari au ca deviză să nu se sfiască nici când și cari în sinceritatea lor merg până la brutalitate.

Când veni în casa prietenului său, fu numai decât iubit, cu toate ideile lui înaintate. D-na de Méroul spunea: „Ce nenorocire, un om așa de treabă!”

D-l de Méroul spunea prietenului său cu un ton pătruns și confidențial: „Nici nu bănuiești răul pe care îl faci țării noastre”. Il iubea totuși; căci nimic nu este mai trainic decât prietenii din copilărie reluate la o vîrstă matură. Joseph Mouradour râdea de prietenii lui și uneori începea chiar să fie discursuri, cu cuvinte sonore și declamatorii împotriva oamenilor înapoiți, și împotriva prejudecăților.

Când termină cu valul acesta de elocuență democratică, cei doi soți, oarecum stingheriți, tăceau, fiind prea bine educați; apoi băbatul încerca să schimbe convorbirea.

Vara sosi. Soții Méroul nu aveau bucurie mai mare decât să-și primească prietenii la moșia lor, la Tourbeille. Era o bucurie intimă și sănătoasă, o bucurie de oameni cum se cade. Se duceau într'u întâmpinarea invitaților, la gară și nimic nu le producea o mai mare fericire decât să audă vizitatorii laudând proprietatea lor cât și toate cele ce se vedeau pe ea.

Joseph Mouradour fu invitat și el.

Soțul și soția veniră într'u întâmpinarea lui. Încântați de-al face onorurile locuinței lor.

Numai decât ce-i zări, Joseph

Mouradour se dete repede jos din vagon, le strânse mâna și începu să le facă tot felul de complimente.

Drumul fu cu adevărat incântător, se miră de înălțimea arborilor, de bogăția recoltelor, de iuteala calului.

Când se dete jos din trăsură, d-l de Méroul îi spuse cu o oarecare solemnitate prietenească: — Ești la tine, acuma, dragul meu.

Joseph Mouradour, răspunse. — Mulțumesc, dragul meu, mă așteptam de altfel. Eu nu mă sflesc de prietenii mei. Nu înțeleg altfel ospitalitatea!

Apoi se duse în odaia lui, ca să se îmbrace țărănește, spunea el, și într'adevăr peste câteva clipe apăru într'un costum de pânză albastră. Părea mai comun, dar mai vesel totdeauna, în finuța lui pe care o judeca foarte nimerită. Îmbrăcămintea lui displăcu oarecum d-lui și d-nei de Méroul, cari se îmbrăcau la țară întocmai ca la oraș, ca și cum particula care preceda numele lor îi silea la un oarecare ceremonial până și în intimitate.

După masă vizitară cu toții ferinele; iar Parisianul încremenit pe țărani respectuoși cu tonul prietenos al cuvintelor lui.

Seara, preotul cină la masă; de obicei mânca numai Dumineca, dar fusese rugat în chip excepțional să vie să cineze în ziua aceea, în onoarea noului venit.

Joseph când îl văzu, se strim-bă, apoi îl privi cu mirare, ca pe o ființă rară, pe care n'o văzuse nici cînd de aproape. Începu să povestească în timpului mesel, tot felul de istorisiri, oare cum plăcante, îngăduite în intimitate, dar care păreau ne la locul lor, soților Méroul, în prezența preotului, căruia nu-i spunea „părinte” ci domnule; în urmă în-

cepu cu preotul o discuție lungă asupra diferitelor superstiții stabilite pe suprafața globului pămîntesc. Spunea: „Dumnezeul vostru, domnule, dacă trebuiește respectat, trebuiește discutat de asemenea, Dumnezeul meu se numește: Rațiunea și de cînd e lumea a fost dușmanul neîmpăcat al Dumnezeului vostru...”

Soții Méroul, desnădăjduți se sileau să schimbe convorbirea, dar în zadar.

Preotul plecă de vreme.

Atunci, d. de Méroul spuse cu voce blîndă:

— Ai mers cam departe în convorbirea ta cu preotul!

Dar Joseph, strigă nu mai de cât:

— Tare ești nostim! Ce crezi că am să mă jenez cu un popă. De altfel dacă vrei să-mi faci plăcere, te rog să nu mi-l mai aduci cînd sunt aici.

— Dar, dragul meu...

Joseph Mouradour îl întreprinse:

— Eu nu pot să mă prefac, și apoi cînd popa va respecta convingerile mele, am să respect și eu pe ale lui. Am zis!

Și convorbirea se isprăvi.

Cînd doamna de Méroul, intră a doua zi de dimineață în salon, zări pe masă trei ziare care o făcură să se dea îndărit. Erau: *le Voltaire, la République française și la Justice*.

Numai decât Joseph Mouradour, îmbrăcat la fel ca în ajun, apăru în prag, citind cu atenție *l'Intransigeant*.

El zise:

— Rochefort are un articol strașnic. Omul acesta e surprinzător, e dat dracului nu altceva.

Citi articolul cu glas tare, apăsînd pe cuvinte, atît de entuziasmat, încît nu observă sosirea prietenului său.

D. de Méroul ținea în mînă *le Gaulois pentru el și le Clairon pentru soția lui*.

Proza biciuitoare a maestru-lui ziarist care a dărîmat Imperiul, declamată cu violență, cântată cu un accent de meridional, zguduia întregul salon liniștit, părea că stropoște zidurile, fotografiile, mobilele grele așezate de un secol în acelaș loc, cu grîndina aceasta de cuvînte îndrăznețe, crude și ironice.

Bărbatul și nevasta, unul în picioare, cealaltă ghemuită într'un scaun, ascultau încremenți atît de scandalizați încît nu mai făceau nici o mișcare.

Mouradour cu un gest larg și entuziasmat declamă ultima frază, apoi declară cu un ton triumfător:

— E strașnic, hai?

Dar deodată zări cele două ziare pe care le adusese prietenul lui și el însuși rămase acum încremenit. Apoi, repezindu-se la el, îl întrebă cu un ton furios:

— Ce vrei să faci cu fituicile astea?

D. de Méroul, răspunse șovăind...

— Sunt ziarele mele!...

— Cum?... ziarele tale... Vrei să-ți bați joc de mine! Te rog să-mi faci plăcerea să citești numai pe ale mele care o să-ți limpezească ideile și cit despre ale tale, iată ce fac cu ele...

Și înainte ca gazda lui să schițeze un gest de apărare, luase cele două ziare și le aruncă pe fereastră. Apoi, dădu *la Justice*

d-nei de Méroul, iar *le Voltaire* bărbatului ei și se trînti într'un fotoliu să isprăvească de citit *L'intransigent*.

Ambii soții, din delicatetea se prefăcuseră că citesc, în urnă, peste câteva clipe, îi înapoiară gazetele republicane, pe care le așteptau cu viriul degetelor de parcă ar fi fost otrăvite.

Atunci Joseph începu să ridă și spuse:

— Încă opt zile de citanie și vă convertesc.

Peste opt zile într'adevăr, guvernă toată casa. Nu primea preotul, pe care d-na de Méroul îl vizita pe ascuns; interzise accesul ziarelor *le Gaulois* și *le Clairon*, pe care un servitor le lua dela poștă, și pe care soții Méroul le ascundeau, numai de cit ce intra, sub perinele canapelei. Făcea în sfîrșit ce poștea, adevărat tiran vesel și a-tot-pu-ternic.

Cum însă alți prieteni trebuiră să vină, oameni ploși și regaliști, castelanii își dădură seama că o întâlnire ar fi cu neputință.

De aceea vestiră într'o seară pe Joseph Mouradour, că erau nevoiți să plece pentru câteva zile, din pricina unei afaceri oarecare, și îl rugară să rămînă singur. Nu fu mișcat și răspuse:

— Prea bine, mi-e indiferent, am să vă aștept aici, cit poștiți. V'am spus de alticîl că între prieteni nu încap nicio șfială. Ocupați-vă dar de afacerile d-voastră, eu nu mă formalizez pentru așa puțin, din potrivă. Duceți-vă dragii mei, vă aștept.

D. și d-na de Méroul plecară a doua zi.

Și Joseph Mouradour îi așteaptă și azi.

Trad. de Constantin A. I. Ghica

Carte Poștală

Aceleași femei

*Ca floarea răsărită pe-un mormânt
Părăginit de vespica uitare.
A răsărit în sufletu-mi o floare
Orfană de lumină și de vînt!*

*Nici zimbete și nici priviri de foc
Nau sărutul ascunsele petale
Și mâine va muri, frîntă de jale,
Cu o fecceară fără de noroc!*

*S'o scutura iubirea ce-a n'istorit
Ascunsă a sufletu-mi ca într'o chitie,
Și nime, nime'n lume n'o să stie
De ce-a crescut și nici de ce-a murit!*

D. Iov.

Bolnavii de gloriolă

Bintue epidemia gloriolii eumplit în toate manifestările vieții: dar, mai cu seamă printre fabricatorii de versuri, a luat un caracter acut. Nu e zi în care să nu primim la redacție un potop de versuri cu fraze schilode, cu rime scileiate, cu ritmuri barbare, înecînd o eugutare nulă. Și de-că, înarmați de bună voință, ne silim să precizăm la unii cite un gînd ce ni se pare că licărește în rîndurile lor rău înșălate, îndreptîndu-le fraza și corectîndu-le rima și ritmul, sunt bolnavi care se supără foc. Vor să apară în publicitate cu goliciunea lor de eugutare și cu schilodenia lor de formă, fiind siguri că așa își vor face o dreaptă reputație, vor ajunge la un renume celebru.

Mindria lor înconștientă le face să zîmbești.

Sunt însă alți bolnavi de aceștia, care, în neastîmpărul lor, în graba lor maladivă, de a-și vedea numele publicate prin ziare ca făcînd parte din ceata așa zîșilor poeți, sunt mai dibaci. Fără să stea să-și bată prea mult capul ori să stăruiască a-și hrăni mîntea cu studiul care să le dea puteri pe care nu le au încă, se apucă să jupoae pe diferiți poeți, străini și naționali, printre care vedem figurînd mai ales pe Musset și pe Eminescu. Ii jupoae și ne trimit bucați împeticite cu versuri de ale acestora, nepotrivite cu totul cu rîndurile pe care le scot din propria lor inspirație, ce cu totul le lipsește. Printre aceștia, e mai cu seamă un tinerel din Galați, care, încurajat de toleranța ce i-am arătat, ne trimite acuma și fotografia d-lui necerută, fiind sigur, pe semne, că o să i-o reproducem înconjurată de aureola u-

nui talent, care nu știm dacă-l va putea manifesta vreo dată în adevăr.

Și mai sunt și alții, mai îndrăzneți, care iau producțiunile altora și le iscălesc fără jenă. Printre acești din urnă strălucește d. C. Culba-Rebianu, — probabil iar vreun elev neastîmpărat, ca cel din Galați ascuns sub masca pseudonimului —, care, precum ne-a probat d. Th. M. Stoeneșcu, și-a însușit o bucată a d-sele din volumul *Nopti albe*, pag. 303, ediția din 1898. I-a înădit titlul zicîndu-i *Cronica internă* în loc de simplu *Cronica* precum o intitulase d. Stoeneșcu; a adăugat la fine două versuri de actualitate, și gata, ne-a transmis-o nouă ca originală.

Rugăm pe asemenea mari tale să nu ne mai onoreze cu scrierile d-lor, fiind siguri că vor fi cu totul refuzate de aci înainte.

Censor

Războiul anecdotic

Strategemă.

O companie de infanterie franceză își mută sediul într'un tranșeu vecin, ascuns bine, fără ca nemții așezați foarte aproape să fi știut ceva.

Nemții l-au văzut însă pe Francezi, că pleacă undeva, dar n'au putut observa unde se duc. Pentru ei însă a fost un „succes” și atîta. Și îndată s'au pregătit să ocupe părăsitul tranșeu francez. Pe când voiau să intre însă în tranșeu, vine în goană o patrulă franceză, alcătuită chiar din soldații cari plecase de acolo. Cîm se apropie de intrarea tranșeului, un sergent francez comandă:

— „Batalonul 12, afară”.

Cînd auziră nemții au ropt-o de fugă.

Eroi.

Un grup de soldați francezi intrase într'o pădure. Deodată răsună o groaznică explozie. Soldații și-au dat seama, că podul din apropiere sărise în aer. Dar cine l'a aruncat? Iată o chestiune, care trebuia pe dată lămurită.

Comandantul întrebă:

— Cine vrea să-mi aducă răspunsul?

Noi trebuie să știm, cine stăpânește acum satul X, de aci, din dreapta noastră.

— Eu, eu, eu... Un ropot de eu, fu răspunsul la întrebarea comandantului.

— Să se ducă sergentul O. și caporalul L., se rosti comandantului.

— Permît, dar să vă dau un consenim! Dacă nemții îi vor acolo, fără îndoială că nu ne trîi întorcem, de oarece noi ținem să intrăm în sat, să concăstem bine poziția și situația. În cazul ăsta, veți ști ce aveți de făcut.

— Plecați, lăeți, zise comandantul.

Luati o barcă, treceti apa și să veniți sănătoși.

Au plecat cei doi camarazi. După câteva ore s'au înapoiat. În satul X erau Francezi. Nemții au încercat să pătrundă, dar n'au putut. Francezii au distrus podul. Caporalul era însăngerat.

— Ce-ni? l'a întrebat comandantul.

— Un glont de neant, mi-a găurit chîpîul și mi-a atîns pielea capului.

Dar nu-i nimic, comandante, camaradul meu l'a răpus imediat, pe inimic.

Raritate.

Într'o comună din Belgia, Nemții se așezase ca stăpînitori și au făcut prizonieri cu nemiluita, Prizonierii, pentru care moti-

ve nu se știe decât de mentalitatea teutonă, au fost toți condamnați la moarte.

Execuția trebuia să se facă de-alungul zidului unui castel ruinat.

Prizonierii au fost duși acolo. Soldații, cari urmau să facă executarea au sosit. Guvernatorul neamî, sta la o parte, puînd din pipă și așteptînd să vadă căderea victimelor capriciilor lui.

Cînd trebuia să se dea ordinul de împușcare, un căpitan, tot neamî, comandantul companiei executoare strigă:

— A omori pe nevinovați e o crimă împotriva ta însuși.

Și descărcă un foc de revolver în aer.

În rîndurile soldaților neamî se produce o sălbatică turburare.

Subofiterul german însă voi să ordone el împușcarea, atunci căpitanul se repezi înaintea armelor soldaților, că a lipsit o clipă numai ca să nu fie împușcat.

Guvernorul își pierdu liniștea și opri el însuși execuția. Căpitanul însă fu dus în sat, legat.

Voluntarii.

O companie de voluntari francezi făcuse minuni de vitejie. Toți tineri, vioi și mai ales îndrăzneți nu puteau să bănuiască nici o piedică în calea lor.

Într'o noapte, compania accușta primi ordinul să taie sârmele telefonice din dosul unui tranșeu german.

Unul câte unul soldații s'au furișat pînă aproape de locul, unde trebuia să opereze. Dar nu proiector indiscret de-al nemților luminează cîmpul.

Soldații francezi tupilați sunt văzuți și un ropot de gloanțe începu să cadă.

Atunci locotenentul, care-i comanda, li se adresă:

— Copii, ori că ne retragem, ori că stăm pe loc, moartea ni-i sigură. Ce facem?

— Să înaintăm, a răspuns unul.

— Dar nu se poate. Mitralierele ne răpun la moment.

— Atunci să rămînem aici și să cîntăm, zise altul.

Au început atunci să cînte Marseillaise, cu disperare.

Camarazi lor din apropiere au auzit cîntecul sub viitorul acela de împușcături. Au înțeles, că e la mijloc o primejdie și s'au repezit ca șoimii.

În zorii zilei compania de voluntari era stăpînă pe tranșeul de unde trăgeau nemții.

În lăca morții.

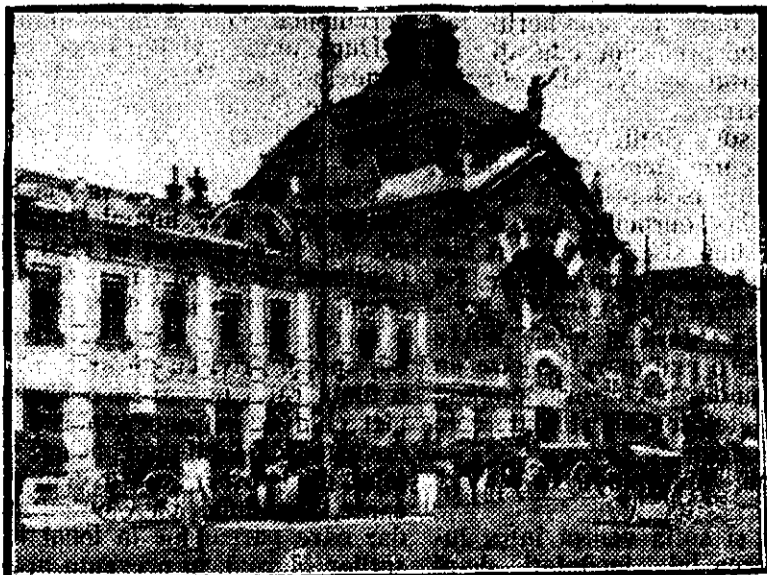
După o haptă crîncenă, un ofițer francez avea însărcinarea să raporteze numărul celor căzuți.

Pe cînd ofițerul își împlinea aceasta funebre datorie, mergînd printre cadavre și numărînd, zări un ranit, care printr'o supremă șfortare încerca să se ridice. Fără un ofițer german, lovit de două gloanțe în piept.

Francezul luă în brațe pe ranit, îl duse la ambulanță și asistă la facerea pansamentului. Ranitul mulțumi și pe amîndoi obrazii lacrimile îi curgeau stroale.

Francezul încerca să-l mîngîie, dar totul era zadarnic, ofițerul german plîngea cu hohot, cu disperare, cu susurine.

Spanca în sîrul plînsului că e înșurat, ară doi copii, și n'o să scape cu viață.

BERNAUȚI. — Gara Centrală

— Uite, uite, văd, simt că mor.

Rugă pe francez să comunice familiei vestea și-i strângea mâna cu puterea misterioasă a muribundului.

Francezul simți că se apropie agonia; ar fi voit să se retragă, dar muribundul nu-i da drumul de loc.

În clipa aceea nu mai era dușmănie, ura se risipise, apropierea morții făcu pe german să dea drumul celei mai depline umanități, iar francezul să fie primitul celei din urmă spovedanii și executor al ultimei dorințe a celui care a murit.

Între ediția I și a doua acestei lucrări a fost interval doar de 2 luni. Faptul acesta e suficient să-i probeze valoarea, corespunzând unei adevărate nevoi intelectuale.

Ediția a doua e completată cu citațiuni mai numeroase.

Dicționarul aceste sintetizând citate și locuțiuni streine este nu numai o lucrare interesantă care cuprinde o muncă trudnică. Insuși faptul că redă în forma cea adevărată atâtea scâpărări minunate de inteligențe încrustate lapidar și dăinuite peste veacuri, îi dă un caracter de a fi o lucrare științifică, cu vădită tendință de largă împrăștiere culturală.

Constantin Brâncoveanu, conte al regatului ungar și principe al sacralui imperiu roman, de Virgil N. Drăghiceanu.

Lucrarea această, estetic tipărită, cuprinzând numeroase ilustrații, — steme și portret — desemeți și numeroase citațiuni, încumbă autorului merital popularizării.

Expoziția de pictură a lui Teișeanu relevă pe lângă tablourile studiate ale acestui pictor, o preo-

cupare, care n'a fost prea cultivată de pictorii noștri.

E vorba de înclinațiunea spre arta decorativă.

Teișeanu încearcă mai mult decoralismul publicațiilor. Stampoale lui Teișeanu sunt interesante și ca noutate și ca execuție.

Două proceduri deocamdată se manifestă în sbuciumarea sufletescă a unora, cari mai au și a altora, cari vor să aibă tendinți literaricești. Cei dintâi scormonesc în maldărul producțiilor de altădată, publicate cu rotație în mai toate revistele timpului și le dau acum ca proaspele. — Bătrânului să-i spui, că totdeauna are vlagă. — Alții spre cinstea lor citesc, dar spre necinstea lor imprimată direct, fără pic de prihană sufletească nu numai fondul, ci însăși forma sub forma de seacă și searbădă pastîșă.

Aceștia sunt indeobște tineri, car i răvnesc să ajungă dintr'o dată.

Parvenitismul pe cale literară e tot așa de uzurpător cași celalt. Vom încerca să stăvilim cel puțin pe aceștia din urmă, fiindcă sunt tineri și ni-i groază de goliciunea morală.

Librăria H. Steinberg a scos ediția II-a, revăzută și adăosă, din **Dicționarul de citate și locuțiuni străine** de B. Marian, cuprinzând citate din limbile: latină, greacă, franceză, germană, italiană și engleză.

Această interesantă lucrare nu trebuie să lipsească nici unui om cult; ea folosește profesoriilor, corpului didactic, avocațiilor, studenților, ofițerilor, clerului, elevilor școlilor secundare, etc.

Cartea se poate citi, de altfel și ca o culegere de cugetări, cuprinzând adevăruri eterne ce înțelepciunea popoarelor și aceea a scriitorilor au știut investimta în mod lapidar.

Ea se vinde cu 2 lei la toate librăriile din țară.

Recomandăm călduros cititorilor această carte folositoare.

Viața artistică și literară

D-1 Emanuel Drossino, magistrat, compozitorul muzical bine cunoscut, autorul atâtor frumoase romane, a scos de sub tipar, zilele acestea ultima sa lucrare „**În vraja ei**”, o prea duioasă și fermecătoare romanță pentru voce și pian căreia îi prevedem meritat succes.

La 7 Ianuarie se va deschide în sala din **strada Franklin n-rul 6** (lângă Ateneu), expoziția de **pictură cu mătase** a d-nei Boldiceanu. Cu câteva jurubiți de mătase, d-șa a ajuns să capete efectele cele mai rare. Este vorba de o tehnică personală, care înseamnă întemeierea unei noi arte, superioară artei gobelnurilor.

Cercetări critice și filosofice de H. Saniclevici

În sfârșit, spre încheierea anului acesta s'a dat în viteză o lucrare serioasă asupra literaturii și artei în genere.

Temeiine pregătite din punct de vedere științific și utilizând o formă expresivă și comunicativă, d. Saniclevici ne-a dat o lucrare de critică literară, cu adevărat științifică.

D-șa se relevă prin două metode noi aplicate în critica literară: principiul psihologiei de rasă și „concepția materialistă”

Dicționar de citate și locuțiuni străine ediția II-a de B. Marian.

Pentru toți cititorii

Romanul cel mai frumos al celebrului scriitor rus DOSTOIEVSKY este

Frații Karamazov

care a început să apară de ieri în broșuri a 15 lei și se găsește la toți chioscarii și depozitarii de ziare. Miercuri, No. 2.

FRĂȚII KARAMAZOV

Zguditorul roman al genealogului Dostolevsky devine din ce în ce mai pasionant. Primele trei numere se găsesc la toți chioscarii și depozitarii de ziare. No. 4, Miercuri, 15 h.

Văpsea de păr RAPID

GARANTAT AUSGIJT SEVATAMĂTOARE

văpșele imediat părul cărunt sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond. Într-un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul este văpșit. Intreținutarea este simplă și mai ușoară ca la orice altă văpșă de păr. Lei 2.50 la drogerii și farmacie.

GRAMOFOANE
GRAMOLE
 DIN CELE MAI NOI și PERFECȚIONATE SISTEME
PLACI DE GRAMOFON { „INGER”
 „PERFECTION”
 „FONOTIPIA”
 ULTIMELE NOUTATI și INREGISTRARI NOI
 OFERĂ CU CELE MAI CONVENABILE PREȚURI
 EN GROS VECHEA CASA DE INCREDERE EN DETAIL
N. MISCHONZNIKY
 BUCUREȘTI FURNISORUL CURTEI REGALE STRADA COLTEI, 7
 Cataloage la cerere gratis.

Reclama este sufletul comerțului

NOUA SERIE

**a marilor și
valoroaselor**

PREMIU

ce oferă ziarul „UNIVERSUL“ abonaților săi, la tragerea din luna Mai 1916

Lei 5.000

IN BONURI COMUNALE 4%

cu cuponul de Mai 1917

Un dormitor complet de bronz

pentru 2 persoane, compus din 2 paturi de bronz, cu somiere, 2 noptiere, și un elegant lavoir cu oglindă, special luate de cunoscuta fabrică de mobile de bronz M. Gutman, București, str. Sf. Apostoli, furnizorul celor mai mari case particulare Ville și Hoteluri.

Un elegant BUFET lustruit mahon

având 3 despărțituri cu placă de marmoră și oglindă, cumpărat dela „Compania Americană“, mare depozit de mobile, strada Carol No. 74, etaj I

Un dormitor de lemn fin

construit la marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și str. Șerbănică No. 10. Sucursala: Calea Victoriei No. 107

Un gramofon „Gigant“

cutia lustruită mahon, mecanismul extra forte, cu arc dublu, cântă 7 cântece după un remontajiu „Pavilionul de alamă“, de cea mai mare mărime. Brațul acustic conic ultima perfecțiune. Diafragma „Exhibition“, inclusiv 6 plăci duble (12 cântece) opere alese. Acest gramofon este cel mai puternic și inzebrat cu o mecanică foarte solidă, merge aproape jumătate de oră, după un remontajiu. Ne-a fost furnizat de Marele magazin de muzică JEAN FEDER, furnizorul Curții Regale, București, Calea Victoriei 54.

10 Lăzi cu diferite produse ale renumitei Case „Bresson“

fabrică de lichieri, sirepuri și cognacuri, au fost cumpărate pentru premii ce le oferim abonaților noștri la tragerea din Mai 1916

Una vioară fină cu cutie forma vioarei căptușită cu catifea, inclusiv arcaș cu capra de fildeș, garnitură de coarde englezești, camerton și surdina. Una chitara fină de palisandru; Un clarinet de abanos fin, cu 8 clape de nichel și brăbară jos la corpul de rezonanță, inclusiv 12 pene de rezervă. Aceste toate ne-au fost furnizate de Magazinul general de muzică „La Harpa“, București, str. Colței nr. 5, renumit în toată țara pentru deosebita calitate a mărfurilor ce debitează.

Una pușcă de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard“ din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard“. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuiți atât pulbere neagră, cât și pulbere fără fum; Una sarabiuă semi-automată de mare precizie Pieper cu tirul garantat precis; Un revolver automat; Un flacon „Thermos“, de 1 litru, care menține temperatura lichidului (cald sau rece) în timp de 48 de ore, cumpărate dela marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisu, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, Buc.

Jumătate garnitură mobilă de bambu, pentru salon, compusă din: Una canapea, două fotolii și patru scaune elegant tapitate; Una măsuță de Bambu; O oglindă venețiană de cristal; Una etajeră de bambu; Un cuier de bambu cu oglindă de cristal pentru antreu, toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkrenser, str. Carol 62, București.

Cinci chimire igienice după măsură, calitatea I-a, (Briul lui Iov), singurul brevetat în țară și inventat de d. căpitan Iov, din Pitești, care are proprietatea de a preveni și vindeca chiar boale vechi, de stomac, rinichi, constipație, șale, după cum se constată din numeroase scrisori de mulțumire primite de la persoanele ce-l poartă.

15 flacoane a câte 1 kilo, apă de Colonia Camelia, puterale parfumată cu liliac, măgăritar, violette, zambile, heliotrop și Verveine, furnizate de renumita fabrică de parfumuri „Camelia“, A. S. Aftalion, str. General Florescu nr. 6, București.

1 Copileț de metal fin argintat pentru servit pesmeți; 1 Vas automat pentru un, de metal fin argintat cu interiorul de cristal; 1 serviciu de dejun de alpaca argintat conținând 2 oțetare; 1 vas pentru unt și 2 solnițe mici, toate pe un suport elegant; 1 fractură de metal alb fin argintat; 1 baston cu mînerul de argint veritabil marcat de stat; 1 pungă de alpaca fin argintată; 1 Cutie căptușită cu mătase roș conținând 1 încheietoare de ghețe, 1 încheietoare de mânuși, 1 mașină de întins mânuși, 1 os de pantofi, toate de metal foarte fin argintat; 1 pendulă mare de salon de stejar închis cu bătaie frumoasă și întorcându-se odată la 15 zile. Furnizate de marele Magazin de bijuterii, Frații Roller str. Carol 50 Etaj I.

5 ceasornice de argint pentru buzunar având inscripția ziarului „Universul“; 5 ceasornice pentru birou cu pedestal de cristal, tot cu aceeași inscripție; 5 ceasornice de perete frumoase pictate, se întorc la 8 zile, tot inscripția ziarului „Universul“; 5 ceasornice nichel având și aparat Pres Papier.

8 Lămpi de masă complete cu sita sticlă și abatjour dînd lumina la fel cu gazul aerian, revenind mai estin ca orice fel de iluminat și chiar decât petrolul. Aceste lămpi ne-au fost furnizate de firma Gassalid, asociația dr. V. Răsculeț și Conții R. și G. de Roma, București str. Dr. Lueger No. 5.

50 dejunuri copioase la marele restaurant Europa din Pasașul Român.

Un lavabou de saianță englezesc, alb, pe un picior de fontă vopsit și lăcuș alb, cu ventil de scurgeri cu lanț nichelat, Bateria de scurgere din alamă fin nichelat, furnizat de Teirich & C-ine, succesor Carol Weirlich, Telefon 671.

5 assortimente complete din produsele cosmetice „Flora“, compuse din: cremă Flora, 1 cutie pudră Flora, 1 Săpun Flora, 1 sticlă Capilogen Flora, 1 pomadă Flora, 1 sticlă lapte de crin Flora, 1 săpun de lapte de crin 1 apă de gură Bucol, 1 pastă de dinți.

4 Splendide zacheuri pentru dame.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din „Memoriile Regelui Carol“ tipărit anume pentru abonați

Notăți bine: dând aceste mari premii de valoare abonamentele sunt reduse la 18 lei pe an; 9.15 pe 6 luni; 4.65 pe 3 luni

Pentru concursarea la premii de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. Administrația „UNIVERSULUI“ nu întrebuițează încasatori

Plata abonamentelor se face direct la Cassa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană